

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L		A P A R E		REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA	
Pe an, în România	30 lei	De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet		București, CALEA RAHOVEI—5	
6 luni	16 "			Lângă Palatul Justiției	
3 luni	8 "			TELEFON No. 748	
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni		Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte			

S U M A R :

Plata cambiilor făcută de falit în epoca dintre încetarea plăților și declararea de faliment (Art. 728 cod. comer.—711 italian), de d-l G. N. Toneanu;

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Curtea de casație, secția I: *Obștea Moșnenilor Risipițeni cu Marin Morărescu*;

Idem, secția II: *Chiriță Constantinescu cu G. N. Dumitrescu*;

Idem, secția III: *Petre Gheorghiu cu Spiru Mandos*;

Tribunalul Fălciu: *Lupu Freilichman cu Dumitru Goanță*;

Judecătoria ocol. I Graiova: *Petria C. Ciobanu cu Savu Trandafir* cu o Observație de d-l Dem. D. Stoenescu;

Informațiuni.—Bibliografie.

Plata cambiilor făcută de falit în epoca dintre încetarea plăților și declararea de faliment

(Art. 728 cod. comer.—711 italian)

I. Dispozițiunea art. 728 C. com. este o excepțiune la regula generală prevăzută prin art. 726 C. com. No. 1.

Art. 726 No. 1 C. com. sună astfel: «Se presupun făcute în fraudă creditorilor și în lipsă de probă contrarie se anulează față cu masa creditorilor următoarele acte dacă sunt survenite în urma datei încetării plăților: 1° toate actele, plățile și înstreinările cu titlu oneros, când cel d'al treilea cunoștea starea de încetare a plăților în care se găsea comerciantul cu toate că încă nu era declarat falit». Limitându-ne numai la *actele de plată* din acest articol, în acești termeni generali se copriind toate plățile făcute în epoca suspectă dinaintea falimentului, și nu se esclude nici o plată, ori care ar fi titlul de care depinde, fie din mărfuri ce le-a primit falitul său altfel, fie din cambii sau nu. Acest articol dar, constituie o regulă generală care se aplică în toate cazurile.

La această regulă generală, legiuitorul a făcut o excepție, una și singură, în ceea ce privește plata cambiilor, prin art. 728 C. com. care sună astfel: «Dacă după încetarea plăților și înainte de pronunțarea sentinței de faliment comerciantul a plătit cambiale, acțiunea pentru restituirea banilor se va putea îndrepta numai *contra ultimului obligat pe cale de regres* care ar fi avut cunoștința de încetarea plăților când cambiala a fost

trasă sau girată». În afară de cazul prevăzut de acest articol, adică în afară de limitele acestei excepțiuni, restituirea la masa falimentului a sumei plătite pentru cambii de falit în epoca suspectă se regulează după art. 726 No. 1 C. com. Să presupunem că falitul ca acceptant, tras sau emitent a plătit o cambie sau un bilet la ordine și posesorul cunoștea starea de încetare de plăți; plata astfel făcută poate să fie anulată și posesorul obligat de a restitui la masa falimentului banii primiți, dacă ne ținem strict de regulile falimentului și anume de dispoziția art. 726 No. 1, fiindcă cunoscând starea de încetare de plăți, posesorul sustrage masei o parte din patrimoniul falitului. Inșă dacă raționăm bine, vedem că legiuitorul când a făcut această excepțiune depărtându-se de la regula generală a plăților în materie de faliment, în ce privește plata cambiilor, a avut motive serioase și rațiunea este lesne de înțeles: dacă posesorul cambiei ș-ar vedea anulată plata primită de el și deci obligat să o restituie masei falimentului, el n'ar mai putea usa de acțiunea de regres contra codebitorilor cambiali, pentru că plătit fiind la scadență de debitorul principal, din această cauză n'a mai avut trebuință să facă protest și deci n'ar mai putea lucra în termenii riguroși stabiliți de lege în materie cambiară; astfel că posesorul n'ar mai putea cere și obține plata cambiei de la nimeni. N'ar putea să o obție de la debitorul principal (acceptant sau emitent) fiindcă, în ipoteza noastră el a plătit o dată, de și nevalabil, dar nu mai poate plăti încă o dată. N'ar putea să o obție nici de la codebitorii obligați pe cale de regres, fiind că plătit o dată n'a mai putut usa de protest la timp. Dar chiar dacă am admite că legea i-ar menține întregă acțiunea de regres, de și după plată a trecut un timp mai mult sau mai puțin lung, se poate întâmpla ca codebitorii să fi devenit insolabili, și iată cum s'ar frustra drepturile posesorului cambiei.

Necesitatea dar de a nu se frustra drepturile acestuia, și de a se menține creditul cambiilor, pe cari nu le-ar primi nimeni dacă ar fi constrâns posesorul să restituie valoarea, iată rațiu

nile evidente de justiție și de conveniență comercială cari au condus pe legiuitor de a se depărta în acest cas de principiul pus în art. 726 No. 1, după care plățile primite de acel care a cunoscut starea de încetare de plăți a debitorului s'au sunt supuse la anulare, făcând excepțiunea din art. 728 în ceea ce privește restituirea valorii cambiilor plătite în periodul suspect, dacă cel ce a primit plata nu era obligat pe cale de regres, și dacă chiar fiind și cunoscând încetarea plăților n'a cunoscut-o însă în momentul când cambia a fost trasă sau girată. Să luăm o speță: Firma A vinde firmei B o cantitate de marfă care o plătește cu cambii pe cari nu le plătește la scadență fiind în încetare de plăți, după care este declarată în stare de faliment. Firma vânzătoare A primește echivalentul cambiilor în perioada suspectă, pe când era în încetare de plăți, însă atunci când s'a tras cambiile nu cunoștea această încetare, probă este că dacă ar fi cunoscut nu i-ar fi trimis mărfurile pe credit, plătibile cu cambii: Sindicul falimentului cere restituirea banilor de la firma vânzătoare A pe motiv că plata fiind primită în epoca încetării plăților, de care avea cunoștință, este făcută în fraudă creditorilor și deci trebuie anulată conform art. 726 No. 1. Ei bine, acest raționament nu este esact, căci dispoziția art. 726 No. 1 de și este o dispoziție generală, nu și găsește aplicația când e vorba de *plata cambiilor*, cas în care trebuie să recurgem la dispoziția art. 728, după care prin excepție, comerciantul, dacă după încetarea plăților plătește cambii, acțiunea pentru restituirea banilor nu se poate îndrepta de cât contra ultimului obligat pe cale de regres, dar care, ar fi avut și acesta cunoștință de încetarea plăților în momentul când cambiile au fost trase sau girate. Or, în cazul nostru firma vânzătoare A când s'au tras cambiile nu cunoștea de loc încetarea plăților, deci plata este valabilă (1).

Dar chiar dacă posesorul cambii nu a fost plătit de debitorul principal la scadență, a fost însă plătit în urmă pe cale de regres de către unul din codebitorii, tot nu este obligat la restituire, de și a cunoscut starea de încetare de plăți a acestui codebitor, pentru-că din momentul ce legiuitorul a stabilit această dispozițiune, pentru ca posesorul să nu fie expus la pagubă din cauză că numai poate exercita acțiunea de regres contra codebitorilor, și pentru a menține creditul și siguranța în cambii, apoi aceiași rațiune de justiție și conveniență comercială există și în acest cas ca și în cazul de sus, fiind că restituind posesorul suma primită pe cambii, el nu va mai

avea mijlocul de a executa pe cei-l'alți codebitorii, fiind-că: sau a trecut termenul, sau e prea scurt și pentru-că nimeni n'ar mai vrea să ia un titlu care l'ar supune apoi la restituirea banilor primiți. Astfel, posesorul ar fi obligat să restituie, dacă neplătindu-se cambia de debitorul principal, la scadența s'a protestat cambia, și acel debitor i-a plătit-o în urmă, pentru-că în acel caz protestul i-ar menține întreaga acțiune de regres contra codebitorilor (2). Să luăm o speță: Banca N era chemată în judecată de sindicul falimentului firmei falite A ca să restituie la masă o sumă de bani pentru motivul că firma falită a plătit această sumă posterior datei încetării plăților pentru cambii ce i-a fost girate Băncii N pentru scont. Banca nu contestă că a primit de la firma falită valoarea efectelor cambiare în cestiune și că acea valoare a primit-o în periodul suspect, însă susținea că din momentul ce relativ la acele cambii Banca nu era ultimul obligat pe cale de regres, fiind că acele cambii i-au fost girate de firma A, falită în urmă, așa că firma falită fiind cea din urmă obligată pe cale de regres, plata făcută Băncii pentru suma prevăzută în cambii, nu poate fi cerută ei, fiind imună de restituire, invocând cu succes art. 728 C. com. care prevede că plata nu poate fi cerută de cât numai de la ultimul obligat pe cale de regres; or, Banca fiind un giratar al firmei A nu este ea acel ultim obligat pe cale de regres contra căreia numai conform sus citatului articol este permisă acțiunea pentru restituirea banilor primiți după încetarea plăților. Sindicul susținea că Banca nu poate invoca art. 728 C. com., pentru că acest articol nu ar fi aplicabil de cât numai atunci când titlul cambiar a fost plătit purtătorului de obligatul pe cale principală, dar nici o dată, precum era în speța de față, când plata a fost făcută de un obligat pe cale de regres, precum era firma falită A. Această distincțiune însă e arbitrară, nu se găsește în art. 728 C. com., care nu distinge între plata făcută de falitul *acceptant*, *emitent* sau *girant*. Și apoi, după cum am văzut mai sus, dacă examinăm scopul legii, vedem că motivele cari au condus pe legiuitor a adopta prescripțiile art. 728 subsistă atât în cazul când plata cambiei s'a făcut de *acceptant* cât și dacă s'a făcut de *girant*. Astfel, scopul legiuitorului, pe lângă acela de a evita purtătorului titlului cambiar paguba de a nu putea exercita acțiunii de regres contra codebitorilor cambiei, este însă și acela de a evita purtătorului titlului cambiar paguba de a nu putea exercita acțiunii de regres contra codebitorilor cambiei, pagubă pe care ar suferi-o el dacă ar fi constrâns să

(1) Vidari: Vol. IX, No. 7651; — Apel Genova, 4 Octombrie 1895: *Diritto Commerciale* 1896 col. 52.

(2) Vidari: Vol. IX, No. 7651, secunda parte; 7652 în fine.

restitue aceia ce a încasat, fiind că n'ar putea să recurgă contra codebitorilor, tocmai fiind-că, satisfăcut fiind, n'a făcut protestul spre ași menține astfel acțiunea cambiară contra obligațiilor pe cale de regres. Or, asemenea consecințe se pot întâmpla și în cazul când plata a fost făcută de un girant, ca în speța de firma A falită și care a girat cambiile Băncii N, fiind-că dacă Banca posesora titlului ar trebui să restituie banii primiți de la giranta firmă A, s'ar vedea căzută în acțiunea cambiară contra altor obligați pe cale de regres, căci o dată satisfăcută de girant, acțiunea cambiară nu mai este menținută contra lor în modurile prescrise de art. 342 cod. com. Deci dacă și aci este același pericol, nu este juridic a face vr'o distincțiune între plătitorul falit: *acceptant*, *emilent* sau *girant* și Banca N, care a primit banii de la giranta firmă A este scutită de acțiunea de restituire în baza art. 728 C. com. (3).

II. Dacă art. 728 C. com. este o excepțiune la regula generală a plăților în materie de faliment prevăzută de art. 726, în ce privește plata cambiilor, această excepțiune nu trebuie aplicată de cât în limitele și condițiunile în care a fost creată, și când cazul ese din aceste limite și condițiuni, atunci plățile, chiar de cambii, în periodul suspect, se regulează după dispoziția generală a art. 726 No. 1 C. com. care presupune făcute în fraudă creditorilor ori ce plăți în general.

Așa de exemplu dacă cel care a primit plata cambiilor de la falit este însuși *trăgătorul* unei cambii trate sau *primitorul și prim-girant* al unei cambii emise, nu sunt scutiți de restituire, pentru că în acest caz acești primitori ai plății cambiilor sunt tratați cu totul deosebit de cei-l'alți posesori prevăzuți de art. 728, ei sunt tratați după dispozițiunile art. 726 No. 1.

Eată speța: G a tras o cambie asupra lui B, în același timp cu expedierea de mărfuri, cambia 6 Octombrie 1897 pentru prețul mărfurilor, cu scadența la 5 Ianuarie 1898 și cerându-se reînnoirea cambiei pentru acțiuni parțiale s'a refuzat; și fiind-că titlul cambiară fusese scontat de G unui terțiu, și neplătit la scadență a fost protestat, el pentru onoarea iscăliturii a plătit cambia și a retras-o. La 8 Ianuarie a acceptat mărfurile în garanție, și la 14 Ianuarie 1898 a obținut plata de la firma acceptantă care prin sentința din 16 Martie 1898 a fost declarată falită, retrodatându-se printr'o altă sentință data încetării plăților la 1 Octombrie 1897.

Cestiunea de examinat este, dacă G care la 14 Ianuarie 1898 a primit plata cambiei de la firma

falită pe când era în încetare de plăți, trebuie să fie considerat că a cunoscut încetarea plăților la 14 Ianuarie 1898 data primirii plății sau când s'a tras cambia adică la 6 Octombrie 1897? sau cu alte cuvinte aplicăm acestui posesor al cambiei regula din art. 728 sau 726 No. 1 cod. com.? Examinând dispozițiile art. 728 C. com. vedem că restricțiunile și limitele după cari legea admite restituirea la masă a banilor scoși din plata cambiei făcută de falit în epoca suspectă, nu privesc toate plățile cambiilor, *ci numai acele cari sunt relative la cambiile girate cari au dat loc la acțiunea de regres*. Fiind însă vorba de *cambii negirate* ci numai trate sau emise, și fiind că *trăgătorul, emitentul și acceptantul* sunt toți direct obligați la plată (art. 290 cod. com.) iar nu numai ca giranți pe cale de regres, deci pentru plata făcută lor sau de ei, rămâne în vigoare regula generală din art. 726 No. 1 iar nu aceia din excepțiunea prevăzută prin art. 728 C. com.; și în general pentru plata cambiilor negirate în raporturile dintre persoanele sus indicate și primul primitor nu e loc la imunitatea restituirei de care se ocupă art. 728 C. com. Dar chiar când e vorba de *cambii girate*, ele nu capătă dreptul la imunitate de cât în singurul cas în care exercitându-se acțiunea de regres se întâmplă că primul giratar ar fi obținut plata de la trăgător, lipsit fiind acest ultim obligat de acțiunea de regres, trebuind el să exercite acțiunea directă născută din acordul direct dintre el și acceptant, acesta nu ar putea să respingă acțiunea de restituire, despre care ne ocupăm, după norma art. 728 ci numai în baza regulii generale din art. 726 No. 1. Conchizând zicem: *Ca să fie loc la aplicația art. 728, pe lângă altele, trebuie să concure 2 condițiuni: 1° Ca posesorul titlului plătit să fi lucrat pe cale de regres; 2° ca acesta să fie ultimul obligat la plată*. Lipsind una din aceste două condițiuni excepția din art. 728 este neaplicabilă și atunci se aplică art. 726 No. 1.

Deci vedem creditorii ai aceleiași cambii tratați în mod deosebit. Care este rațiunea? Rațiunea este că dacă e adevărat că cambiile sunt un mijloc normal de comerț și circulația lor trebuie favorisată, făcând oficiul de bani sunători în portofelul unui comerciant, nu e însă mai puțin adevărat că ele oferă câte o dată un mijloc mai periculos de înșelătorie și se întrebunțează de comerciant ca o tentativă de a se sustrage de la efectele unui faliment cunoscut și prevăzut abusând tocmai de promitudinea ce legea le-a asigurat. Or legiuitorul în intenția de a nu pune obstacol rapidității circulațiunei, a declarat scutită de restituire, în cas de falimentul debitorilor principali, pe toți giratorii, afară de cel din urmă obligat pe cale de

(3) Apel Genova, 2 Iunie 1898: *Diritto Commerciale* 1898 col. 756.

regres, pe care singur 'l obligă a se asigura de condiția economică a principalilor debitorii în momentul în care cambia a fost *trasă* sau *girată*, lucru care n'ar fi fost posibil nici unui alt terțiu, lipsind ori ce raport direct cu autorii cambiei, ast-fel că față cu giratarii succesivi acțiunea de restituire căzând întreagă asupra unui titlu creat de alții, preocupățiunea de a putea fi apucați de creditorii falimentului ar fi contrariat rapiditatea circulațiunei, pe când dacă titlul s'a întors în mâinile autorilor săi primordiali, atunci se repune în ființă față cu masa, un creditor contractual ca ori care altul și deci trebuie să încezeze ori ce rațiune de tratament special. Inșă, dacă este adevărat că ultimul obligat pe cale de regres sunt atât *trăgătorul* în contul căruia s'a tras cambia, cât și *primul girant* în cambia emisă, inșă aceștia nu sunt persoanele prevăzute de art. 728: acțiunea de regres la care aceștia sunt supuși este acțiunea pasivă a datoriei care depinde de girul titlului creat de ei, iar nici de cum acțiunea activă de regres, care reclamă soli 'aritatea girantului cambiei trase sau emise, și atunci când cambia a ajuns în mâinile lor, girurile rămân ca neavenite, ori ce afacere relativ la ele este definitiv liquidată, ori ce raport adăogit la cambia creată de ei este isprăvit și reîntoarse lucrurile în starea primordială a contractului principal cambiar, lor nu li se mai cuvine, spre a se despăgubi de plată, de cât exercițiul acțiunei principale și directe, care se știe că este deosebită de aceea de regres prevăzută de art. 728, care de altfel a voit să favorizeze pe terții posesori ai cambiei iar nu și pe autorii direcți ai titlului cambiar creat de ei.

Acum, aplicând cele ce am arătat mai sus la speța noastră: *G* după ce a retras titlul scontat de el, la 6 Octombrie 1897, ca să evite protestul și acțiunea de regres a giratarului său direct, obține plata de la firma acceptantă după scadența de la 14 Ianuarie 1898, nu pe cale de regres, care nici nu este posibilă între trăgător și acceptant, ci în baza acțiunei directe și principale născută din contractul originar stabilit între ei și astfel se găsește fără îndoială privat, dacă nu de amândouă, de sigur de principala dintre cele două condițiuni ce am arătat mai sus că le cere art. 728, (adică ca posesorul să lucreze pe cale de regres) pentru a putea invoca dispoziția excepțională a lui.

Deci, dacă posesorul titlului este trăgătorul unei cambii trase, sau primitorul și prin girant al unei cambii emise, atunci el este supus la restituțiune, nu beneficiază de dispoziția art. 728, și cazul acesta intră în regula prevăzută de art. 726 No. 1 după care restituirea se face, atunci când cel

ce a primit plata, cunoștea în acel moment că comerciantul încetase plățile (4).

IV. Contra cui se poate exercita acțiunea de anulare și restituire? Contra ultimului obligat pe cale de regres, zice art. 728. Deci, nu se poate exercita contra principalului obligat falit (acceptant sau trăgător), sau trasului falit, care de și nu a acceptat inșă a plătit, fiind că acțiunea aceasta se exercită tocmai în interesul masei ca substituită în drepturile falitului, și deci cum o să se exercite contra acestor falii?

Contra autorilor imediați sau mediați ai posesorului cu atât mai puțin, fiind-că ei tocmai pot să nu cunoască persoana trasului, acceptantului sau emitentului și deci să nu aibă mijlocul de a cunoaște dacă a fost sau n'a fost în încetare de plăți și pentru că odată plătiți n'ar mai avea cum să exercite la rândul lor acțiunea de regres, și chiar de ar putea, autorii lor ar putea fi insolvabili, ast-fel că comerțul cambielor ar fi grav turburat dacă acel ce primește plata, s'ar putea ca nu numai să nu fie plătit de codebitorii săi dar să se vadă constrâns el însuși a o plăti.

În sfârșit, pentru că aceleași rațiuni sunt și pentru autorii imediați sau mediați ai posesorului cari sunt și pentru posesori (5).

Escluse fiind toate aceste persoane, nu rămâne în cambiele trate de cât *trăgătorul* iar în biletele de ordine de cât *primitorul*. Aceasta a voit legiuitorul să înțeleagă atunci când prin articolul 728 zice că acțiunea de anulare și restituire se poate îndrepta numai în contra ultimului obligat pe cale de regres. Și în adevăr, ultimul obligat pe cale de regres în cambiele trate este tocmai trăgătorul, și în biletele la ordine primitorul. Dacă cambia n'a fost acceptată, tot trăgătorul este ultimul obligat pe cale de regres, pentru că dată fiind această ipotesă, principalul obligat la plată este tot trăgătorul, o asemenea obligațiune presupune pe de altă parte că trasul n'a plătit la scadență; or, fiind-că aci, din contră, noi plecăm de la ipotesa că trasul a plătit, apoi prin acest singur fapt trăgătorul încetează de a fi principalul obligat pentru a deveni un obligat subsidiar, adică un simplu obligat pe cale de regres (6).

Pentru ca *trăgătorul* sau *primitorul* să poată fi constrâns a restitui se cere ca el să fi știut starea de încetare de plăți în care se găsea trasul sau emitentul în momentul emisiunei sau în momentul girului, când s'a tras sau girat cum se exprimă art. 728 (7).

În fapt, condițiunea cerută de lege ca să existe

(4) Apel Genova, 28 Februarie 1899: *Diritto Commerciale* 1899 col. 407.

(5) Vidari, Vol. IX No. 7654.

(6) Vidari Vol. IX No. 7655.

(7) Vidari Vol. IX No. 7656 prima parte.

cunoștință din partea trăgătorului său primitorului, este aproape imposibilă, căci dacă trăgătorul ar ști că trasul se găsește în încetare de plăți, el n'ar mai trage vr'o cambie asupra lui, fiind el sigur că neplătindu-se titlul la scadență el va trebui să plătească posesorului său ori-cărui altul va intenta acțiune de regres. Tot asemenea și cu primitorul, el n'ar lua o atare cambie când el ar cunoaște starea trasului, și dacă el ar ști de asta în momentul girului erasi el nu ar lua un bilet de ordine. Ast-fel acțiunea de anulare și restituire a masei falimentului se reduce aproape la nimic ⁽⁸⁾.

C. W. Toneanu

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția I

Audiența de la 18 Martie 1905

Președenția D-lui **C. G. ȘTEFANESCU**, Consilier

Obștea Moșnenilor Risipițeni cu Marin Morărescu

Citațiunii.—Cete de moșneni. — Obligațiunea portărelui de a bate toba 15 minute, când predă o asemenea citațiune — Neobservarea acestei formalități. — Nulitatea procedurii — (Art. 75 și 76 Pr. civilă).

Îndeplinirea formalității de a se bate toba 15 minute, ori de câte ori se predă citațiunea unei cete de moșneni, este substanțială, și dacă, din ori ce cauză această formalitate nu s'a îndeplinit de către portărelul însărcinat cu predarea unei asemenea citațiuni, procedura în privința înmânării citațiunii, nu se poate considera ca bine îndeplinită.

Decisiunea 141/905. — Casată, în urma unei divergențe, decisiunea Curții de apel din București, s. III cu No. 210/903, dată în procesul dintre Obștea moșnenilor Risipițeni cu Marin Morărescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d. consilier Gh. Liciu;

Pe d-nii avocații Al. Djuvara și S. Rosenthal în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d. avocat M. Gaster în combateri;

Deliberând.

Asupra mijlocului de casare invocat:

• Violarea art. 75 al. II și art. 76 Pr. civ. și exces de putere.

• Curtea considerând că procedura față de Obștea Risipițenilor este bine îndeplinită, de și constată că prescripțiunea de a se bate toba 15 minute, nu se îndeplinesc, și judecând procesul în lipsa Obștei, violează sus citatele texte și comite un exces de putere.

Având în vedere decisiunea supusă recursului prin care curtea de fond a respins ca nesuștinută opozițiunea făcută de Obștea Moșnenilor Risipițeni, recurența de azi, în contra decisiunii curței de apel din Craiova s. I cu No. 145/901;

Considerând că dupe dispozițiunile art. 75 al. II din procedura civilă, pe lângă alte îndatoriri ce are portărelul care înmânează citațiunea unei cete de moșneni are și pe aceea ca, după o bătaie de toba de 15 minute, să dea citire în fața moșnenilor aflați față, atât citații cât și copii după reclamație;

Că, după art. 76 următor, rânduelile articolelor 47 și 75 sunt prescrise sub pedeapsă de nulitate;

Considerând că din acestea rezultă, că îndeplinirea formalității de a se bate toba 15 minute este substanțială, și dacă din ori ce cauză, această formalitate nu s'a îndeplinit, procedura în privința înmânării citațiunii unei cete de moșneni nu se poate considera ca bine îndeplinită;

Considerând că ast-fel fiind, când curtea de fond în specie, prin decisiunea atacată cu recurs, constată că prescripțiunea de a se bate toba 15 minute nu se îndeplinesc, și totuși consideră procedura ca îndeplinită față de Obștea Moșnenilor Risipițeni și judecă procesul în lipsa ei pe baza unei asemenea citațiuni, prin această procedură Curtea violează sus citatele texte de lege;

Că, dar, mijlocul de casare invocat, se găsește întemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 24 Iunie 1905

Președenția D-lui **GR. M. BUIUCIU**, Consilier

Chiriță Constantinescu cu G. N. Dumitrescu

Recurs în casație. — Persoanele în drept a face recurs. — Denunțator, care nu este un denunțator calomnios. — Dacă el are caracter de parte civilă și prin urmare dacă poate recurge în casațiune. — (Art. 472 Pr. penală)

În materie penală, calea recursului în casație nu este deschis de cât inculpatului, părții civile și Ministerului public

Astfel, denunțatorul, care nu este un denunțator calomnios, putând fi condamnat la daune, pentru prejudiciul cauzat, nu are caracter de parte civilă, pentru ca să poată face recurs.

Decisiunea 752/905. — Respins recursul făcut de Chiriță Constantinescu contra decisiunii Curții de apel din București, s. I cu No. 497/905, dată în proces cu G. N. Dumitrescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Ath. C. Kivu;

Pe d-l procuror g-l în concluziuni;

D liberând,

Având în vedere decisiunea supusă recursului din care rezultă că Chiriță Constantinescu a introdus direct înaintea Tribunalului Ilfov, acțiunea prin care denunță că G. N. Dumitrescu în complicitate cu tatăl său Nae Dumitrescu, s'a servit înaintea consiliului de recrutare, cu un act fals, pe baza căruia a fost scutit de serviciul armatei;

Că tribunalul constată că, pentru același fapt, a mai fost încă odată dat în judecată și achitat, a respins acțiunea fiind autoritate de lucru judecat și a respins cererea părților de a li se acorda despăgubiri civile;

Că părătul G. N. Dumitrescu făcând apel în ce privește despăgubirile civile, Curtea prin decisiunea supusă recursului, a admis apelul și a condamnat pe Chiriță Constantinescu la 100 lei despăgubiri civile;

Că în contra acestei decisiuni, Chiriță Constantinescu, a făcut recursul de față;

Considerând că în materie penală calea recursului în casație, nu este deschisă de cât inculpatului, părții civile și Ministerului public conform art. 412 pr. pen.;

Că denunțatorul care nu este un denunțator calomnios putând fi condamnat la daune, pentru prejudiciul cauzat, nu are caracterul de parte civilă pentru ca să poată face recurs;

Că, prin urmare, recursul de față urmează a fi respins ca inadmisibil;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

(8) Vidari Vol. IX No. 7657.

INALA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE, Sectia III

Audiența de la 1 Noembrie 1905

Președenția D-lui C. C. ȘTEFĂNESCU, Președinte

Petre Gheorghiu cu Spiru Mandos

Acțiune cambială.—Prescripție.— Dacă instanța care are de obiect o asemenea acțiune cambială se prescrie prin aceeași trecere de timp ca și acțiunea cambială — (Art. 946 C. comercial și art. 1868 și 1891 C. civil).

După art. 1891 din codul civil, instanțele se prescriu prin trei zeci de ani, fără deosebire dacă acțiunile, ce formează obiectul lor, se prescriu prin tr'un termen mai scurt.

Astfel, de și o acțiune cambială se prescrie prin cinci ani, însă instanța care are de obiect o asemenea acțiune cambială se prescrie prin trei zeci de ani, conform dreptului comun, întru cât nici un text din legea comercială, nu deroagă la această regulă.

Decisia 57/905.— Casată, în urma recursului făcut de Petre Gheorghiu, sentința Tribunalului Argeș cu No. 11/905, dată în proces cu Spiru Mandos.

Curtea,

Ascultând pe d. avocat Paximade în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d. avocat Vercescu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I. •Pea interpretare și violarea dispozițiilor art. 947 și 949 cod. com. și art. 1891 C. civ. Tribunalul a violat aceste texte de lege și a comis un exces de putere, atunci când decide că în materie cambială instanța se prescrie prin cinci, și pe acest motiv a admis apelul d-lui Sp. Mandos și l'a apărât de plata sumei de lei 1350 pe care mî-o datorează cu trei cambii.

Având în vedere recursul făcut de Petre Gheorghiu în contra sentinței Tribunalului de Argeș cu No. 11 din 24 Martie 1905;

Având în vedere că prin această sentință tribunalul, judecând ca instanță de apel, a declarat prescrisă, în virtutea art. 949 din codicele comercial, acțiunea intentată de recurentul Petre Gheorghiu contra lui Spiru Mandos, pentru a i se răspunde plata a trei cambii în valoare de 1350 lei;

Având în vedere că tribunalul întemeiază această prescripție pe împrejurarea de fapt, că recurentul a lăsat în părăsire prima instanță de la 1897, data intentării acțiunii, până la 1904, data redeschiderii procesului, și că prin această scurgere de timp de mai bine de cinci ani s'a prescris instanța dinpreună cu acțiunea cambială, ce forma obiectul ei;

Că, prin urmare, cesțiunea dedusă în cercetarea acesteia Curții consistă într-o se ști, dacă instanța, care are de obiect o acțiune cambială, se prescrie prin cinci ani ca și acțiunea, sau se prescrie prin trei zeci de ani, conform dreptului comun, menținându-se în tot decursul acestui lung timp efectul ei întreruptiv;

Considerând că, prin articolul 946 din cod. de comerț, legiuitorul dispune, într'un mod expres, că întreruperea prescripției în materie comercială se regulează după dispozițiile codicelui civil;

Considerând că, după dispozițiile codicelui civil și mai ales după textul formal al ultimului alineat din articolul 1868, întreruperea prescripției prin cererea în judecată, are ca efect, nu numai de a șterge timpul scurt pentru prescripție în trecut, dar încă de a conserva intactă acțiunea tot timpul cât instanța a rămas deschisă și n'a fost perimată sau prescrisă;

Considerând că, de asemenea, prin art. 1891 din acelaș codice, legiuitorul arată prin ce trecere de timp se prescriu instanțele lăsate în părăsire și, pentru a înălțura ori-ce îndoială, dispune într'un mod categoric că aceste instanțe se prescriu prin 30 de ani, fără deosebire dacă acțiunile, ce formează obiectul lor, se prescriu printr'un termen mai scurt;

Considerând că nu există nici un text de lege care se deroage la această regulă în privința instanțelor comerciale;

Considerând că, în lipsă de un asemenea text derogatoriu cu privire la instanțele comerciale, prescripțiunea lor urmează a se efectua conform dreptului comun;

Considerând că, dacă aceste sunt principiile ce guvernă materia, rămâne învederat, că numai printr'o greșită interpretare a legii Tribunalul de Argeș a fixat termenul prescripțiunii instanței comerciale după a cel al acțiunii, și, decizând astfel, a violat art. 946 din codicile comercial și articolele 1891 și 1868 din codicile civil;

Că prin urmare, motivul de casare cată a se admite ca întemeiat;

Asupra motivului II:

II. •Violarea dispozițiilor art. 946 cod. com. și a art. 1868 C. civ. •.

Considerând că acest motiv de casare este privitor la cesțiunea de a se ști, dacă o cerere în judecată, care nu a fost comunicată părții adverse, poate întrerupe prescripțiunea instanței;

Considerând că această cesțiune, de și a fost atinsă în considerantele sentinței Tribunalului, însă Tribunalul nu o desleagă într'un mod categoric și nu se întemeiază pe soluțiunea ei negativă, pentru a declara prescrisă acțiunea recurentului;

Considerând că, așa fiind devine inutil de a discuta acest mijloc de casare;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI FĂLCIU

Audiența de la 11 Octombrie 1905

Președenția D-lui IOAN M. GAVRILESCU, Președinte

Lupu Freilichman cu Dumitru Goanța

Jurnal No. 3702

Afipe și publicațiuni.— Scopul lor.— Dacă ele pot fi asimilate cu citațiunile, somațiunile, comandamentele și notificările ce se fac părților de către portărei, și prin consecință dacă asemenea afipe se pot supune la taxa timbrului de doi lei. — (Art. 20 al. 8 din legea timbrului)

Art. 20 al. 8 din legea timbrului supune la timbru fix de 2 lei citațiunile și ori-ce alte acte ce se transmit de portărei părților, de unde reese că legiuitorul a voit a supune la atare timbru numai acele acte cari au a fi date uneia din părți;

Prin urmare, afiptele, fiind făcute în principal în scopul de a fi alipite la diferite locuri și publicate în jurnale, și numai ca un accesoriu se înmânează câte un exemplar debitorului și creditorului, ele nu pot fi asimilate cu citațiunile, somațiunile, comandamentele și notificările ce se fac părților, la cari se referă al. 8 de sub art. 20 din legea timbrului, așa că ele (afiptele) nu pot fi supuse la timbru, întru cât nici un text din legea timbrului nu prevede aceasta.

Că de alt-fel, aceasta se confirmă și prin circulara Ministerului de finanțe No. 115799 din 1902 către Portăreii Trib. Dorohoi, care arată că afișele nu intră în prevederile art. 20 din legea timbrului, circulară care de și nu poate fi obligatorie pentru dispozițiunile ce se prevede prin ea relativ la interpretarea legii, totuși ea, emanând de la Ministerul financelor care confirmă procesele verbale relative la constatarea contravențiunilor la legea timbrului și care, prin consecință, având atare drept, are și pe acela a da și oare-cari interpretări și explicațiuni asupra textelor de lege.

Tribunalul,

Având în vedere incidentul ridicat de avocatul debitorului Damitru Goanță prin care tinde la amânarea vânzării imobilului său, scos în vânzare după cererea creditorului Lupu Freilichman, pe motiv că procedura n'ar fi îndeplinită, de oare ce afișele nu sunt făcute pe timbru de 2 lei potrivit art. 20 al. 8 din legea timbrului și, ca atare, sunt nule, decî ca neexistente ;

Având în vedere susținerile părților ;

Având în vedere că potrivit art. 20 al. 8 din legea timbrului sunt supuse la timbru fix de 2 lei, citațiile și ori-ce alte acte ce se transmit de Portăreii uneia din părți, cu alte cuvinte din acest text de lege reese că intențiunea legiuitorului a fost de a fi supuse la atare timbru numai acele acte care se fac în vedere de a fi date onora din părți, că așa fiind, este a se vedea dacă afișele pot intra sub dispozițiunile art. menționat și deci fi supuse la timbru ;

Având în vedere, că afișele, cum rezultă din procedura civilă, sunt făcute în principal în scopul pentru a fi alipite la diferite locuri și publicate prin jurnale (art. 507 și 508 Pr. civ.) pentru-ca cei de al treilea interesați să poată lua cunoștința despre imobilul scos în vânzare, cu alte cuvinte în scopul de a se da prin ele o publicitate mai întinsă în vedere de a fi concurenți mai mulți, și cei interesați având poate vr'un drept asupra imobilului scos în vânzare să fie prestați a interveni la timp pe calea ce le dă legea, și numai ca un accesoriu să prevadă prin art. 509 Pr. civ. ca să se înmăneze câte un exemplar debitorului urmărit cum și creditorilor ipotecari dacă ar fi, pe când citațiunile, comandamentele, somațiile și notificările se fac, din contra, în scopul numai de a fi înmănate părților în drept, pentru-ca partea cui să înmănează asemenea acte să ia cunoștința și a se conforma celor arătate prin ele și de consecințele ce ar atrage neconformarea sa la cele ce i se arată în cuprinsul aceluși act ;

Că așa fiind, afișele nu pot fi asimilate cu citațiile, somațiile, comandamentele și notificările ce se fac părților, la care se referă al. 8 de sub art. 20 din legea timbrului, prin urmare nu pot fi impuse la timbru, întru cât nu există un anume text în legea timbrului, care să le impună a fi făcute pe timbru ; Că de altmintealea, legea timbrului este de strictă interpretare, și ca atare nu poate fi întinsă de cât la acele acte care anume sunt prevăzute, a contrario, ori-ce act neprevăzut în zisa lege ca supus la un timbru, este scutit de timbru.

Că dacă este ast-fel și întru cât prin al. 8 de sub art. 20 din legea timbrului se impune la timbru, acele acte care numai sunt făcute și înmănate prin Portăreii unei părți, apoi toate cele-lalte nu cad sub legea timbrului, așa fiind, ar urma că afișele parte să fie supuse timbrului, adică exemplarele cele ce se înmănează debitorului și creditorilor ipotecari, iar cele-lalte care se lipească la diferite locuri și se publică prin jurnale să fie scutite ; cu alte cuvinte, același act, afișul, care se face în mai multe exemplare, parte să fie supus, iar

parte nu la timbru, ceea ce ar fi cu totul nelogic și nu se poate admite ca legiuitorul să fi avut asemenea raționament.

Că afișele nu sunt supuse la nici un timbru se confirmă și prin o circulară sub No. 115799 din 1902 dată de d-l Ministru de finanțe portăreilor tribunalului din Dorohoi, care arată că sunt scutite de timbru și nu intră în prevederile art. 20 din legea timbrului ;

Având în vedere că dacă în principiu circularile ministeriale nu pot, în unele cazuri, să fie obligatoare pentru dispozițiunile ce se iaș prin ele la interpretarea legilor, totuși, în ce privește legea timbrului, circularile Ministerului de finanțe relativ la cesțiunea dacă un act este sau nu supus timbrului, trebuie a se ține seamă de ele, dacă nu într'un mod obligator, cel puțin ca un element de explicare a înțelesului textului la care se referă, cu atât mai mult cu cât după dispozițiunile art. 71 al. 2 din legea timbrului sunt supuse Ministerului de finanțe spre aprobare, procesele verbale de constatarea contravențiunilor la atare lege, or, dacă are această putere de a aproba sau nu atare acte, apoi implicat reese că e în drept a da și oare care interpretări și explicațiuni asupra textelor din lege ;

Astfel fiind, din toate cele expuse mai sus, tribunalul, în majoritate, găsește că afișele nu sunt supuse la nici un timbru și ca atare incidentul ridicat e nefondat.

Pentru aceste motive redactate de d-l Președinte Tribunalul, respinge incidentul ca neîntemeiat.

(ss) I. M. Gavrilescu, P. Rășcanu.

Opiniune

Subsemnatul difer de opinia majorității pentru următoarele motive : Art. 20 din legea timbrului și înregistrării prevede că pe lângă citațiunile sunt supuse unui timbru fix de doi lei, și ori-ce alte acte ce se transmit de portăreii, uneia din părți și care nu vor fi supuse altei taxe de timbru mai mare, iar potrivit dispozițiunilor art. 509 Pr. civ. în materie de urmărire, debitorul urmărit, trebuie să fie încunostiințat despre ziua vânzării printr'un afiș ; ori, cum pe de o parte procedura vânzării se îndeplinește de portăreii, iar pe de altă parte afișele nu sunt supuse vre unei taxe deosebite, este învederat că art. 20 al. 8 din legea timbrului este aplicabil și, ca atare, sunt de părere a se primi incidentul de anularea afișelor, ele nefiind încheiate pe timbru de doi lei.

(s) Al. Mandrea.

JUDECĂTORIA OCOLULUI I CRAIOVA

Audiența de la 24 August 1905

Cartea de judecată No. 1458.

Petria C. Ciobanu cu Savu Trandafir

Anticreză. — Pământ rural. — Dacă un pământ rural se poate da în anticreză. — Nulitatea anticrezei. — Drepul proprietarului pământului de a reclama folosința pământului dat în anticreză chiar de nu va fi plătit datoria. — (Art. 7 din legea rurală și art. 42 l. jud. de pace).

Legea rurală din 1864 interzicând înstrăinarea și ipotecarea pământurilor date locuitorilor pe temeiul acelei legi, dărea în anticreză a unor asemenea pământuri fiind o înstrăinare deglisată a imobilelor rurale, întru cât transferă dreptul de proprietate a unor asemenea imobile, cade și ea sub aceste prohibițiuni, atât din punctul de vedere al principiului din legea rurală, cât și pe baza dispozițiilor art. 42 din legea judecătoriilor de pace, cari interzic urmărirea și sechestrările pământurilor rurale date după legea din 1864.

Astfel, anticreza unor asemenea pământuri este nulă, pe baza principiului că, nu se poate ceda de bună voie, aceea ce nu se poate urmări, iar proprietarul poate re-

clama folosința imobilului dat în anticrează, chiar de nu va fi plătit datoria pentru care constituese anticreza.

Judecata,

Văzînd cererea reclamantei Petria C. Ciobanu, prin care tinde a se obliga pârătul Savu Savu Trandafir a-l restitui în deplină proprietate o bucată de pământ, în mărime de patru pogoane;

Considerînd că din desbateri și mărturisirile părților se constată, că acel pământ, proprietatea reclamantei după legea rurală din 1864, se deține de pârăt fiindu-i cedat de reclamantă în anticrează, în baza actului de împrumut cu No. 1794 din 13 Iulie 1895 pentru suma de 1000 de lei;

Că reclamantul își întemeiază acțiunea invocând nulitatea anticrezei consimțită de dînsul pe baza art. 7 din legea rurală din 15 August 1864, după care sunt interzise înstrăinările și ipotecile pămînturilor rurale;

Că astfel fiind, anticreza, care este o înstrăinare deghizată a imobilelor rurale, întru cât transferă dreptul de proprietate asupra aceluiași imobil și deci, astfel, cade sub aceste prohibiții ale legii;

Avînd asemenea în vedere dispozițiile art. 42 legea judecătorilor de pace, care interzice urmărirea și sechestrarea pămînturilor rurale date după legea din 1864;

Considerînd că, dispozițiile acestui articol duc la concluzia, că anticreza acestor pămînturi este nulă pe baza principiului, că nu se poate ceda de bună voie aceea ce nu se poate urmări, și interpretînd art. 42 în sensul, că se interzice și urmărirea acestor pămînturi, căci veniturile se cedează prin anticrează;

Considerînd că legiuitorul prin sus menționatul articol a voit să împiedice nu numai înstrăinarea pur și simplă adică transferarea dreptului de proprietate, dar chiar și înstrăinările deghizate obținute prin urmărirea veniturilor acestor proprietăți;

Că astfel stabilind că nu e valabilă anticreza consimțită asupra unui pămînt rural stăpînit conform legii din 1864, cum este în speță, și considerînd că conform art. 42 l. j. de pace proprietarul poate reclama folosința imobilului dat în anticrează, chiar de nu va fi plătit datoria;

Că, astfel fiind, cererea reclamantei, fiind deplin dovedită, urmează a se admite.

Jude. (s) Cesar Gr. Căzănescu.

Observație.—Speța juridică prezentată judecătoriei ocol. I Craiova, s'ar putea să nu fie așa de rară.

Chestiunea de drept ridicată era: un pămînt rural, dat cu anticrează, după termenul stipulat de a se achita datoria, putea fi reținut de creditor, datoria nefiind achitată?

Cartea de judecată pronunțată socotesc, că este juridică, aplicîndu-se art. 7 al legii din 15 August 1864, pentru regularea proprietății rurale, care spune clar, că nu se va putea înstrăina, nici ipoteca proprietatea de către un sătean, nici prin testament, nici prin acte între vii, și cum anticreza, în speță, e o înstrăinare deghizată, întru cât ar transfera dreptul de proprietate asupra aceluiași imobil,—fapt care rezultă și din o circulară ministerială (No.), adresată Președinților Trib., ca să nu se mai autentifice anticrezele, pe un termen mai lung, ca doi ani.

Discutîndu-se și chestiunea, dacă creditorul ar avea un drept de retenție asupra imobilului, aceasta s'a înlăturat, fiind un mijloc de constrân-

gere energie pentru plata datoriei, după cum s'ar prevedea de art. 1700 C. civ. și care ar putea aduce chiar deposedarea debitorului.

O probă, că acest contract e periculos, găsim la Romani în L. II § 1. 1. D. de pign. et hypot. (XX. I); și L. 14 l. de usuris (IV. 32), care-l prevăd; totuși în Novela 32 a lui Justinian, se oprește să se facă această convenție, în interesul agriculturii provinciei Tracia, care era exploatată de usurarii.

Craiova

Dem. D. Stoenescu
avocat

INFORMAȚII

Diary de drept internațional a lui Clunet din anul curent 1905, p. 504, publică următoarea informație:

«In virtutea unei înțelegeri ce a avut loc de curînd între guvernul francez și acel român, atentatul la pudoare îndeplinit sau cercat cu violență, va putea în viitor, în cât privește raporturile dintre ambele țări, să dea loc la extradare».

Intre Franța și România nu există o convenție de extradare. În baza declarațiilor de reciprocitate ce există între ambele State, se extradează însă reciproc pe acei culpabili de fals în acte publice, private și comerciale; pe acei culpabili de furt, înșelăciune, abus de încredere, bancrută frauduloasă, și acum și pentru atentat la pudoare, comis sau încercat cu violență. Veți D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, t. VII, p. 469, nota 3. În cât privește țările care au cu România tratate de extradare, veți de același autor, același op., p. 468 urm. Veți și Ștef. Scriban, *Convențiile de extradare ale României*. (București, 1901, Tip. Curierul Judiciar).

Bibliografii

A apărut, în Editura «Curierului Judiciar», Ediția II **Noul Cod de Procedură civilă**, adnotat de d-l Ioan P. Sinescu, Consilier la Curtea de apel Galați, coprinzînd: Modificările până în prezent, cu Desbaterile parlamentare și cu toată jurisprudența Curților și Tribunalurilor de la 1870, până în Iunie 1905, și se află de vânzare la Ziarul «Curierul Judiciar», Calea Rahovei 5, București, unde este depositul general.

Prețul 4 lei exemplarul broșat, și 5 lei legat elegant în pînză și 6 lei în piele.

Se expediază la orî-ce cerere, contra valoare: mandat sau ramburs.

* * *

A apărut **LEGEA** asupra drepturilor proprietărilor rezultînd din contractele de închiriere și arendare, adnotată și comentată, coprinzînd: Expunerea de motive în extenso, desbaterile parlamentare și principalele jurisprudențe, de d-l G. I. Demetriu, magistrat. Prețul 1 leu 50 bani.—De vânzare la Ziarul *Curierul Judiciar* 5,—Calea Rahovei—5, București.